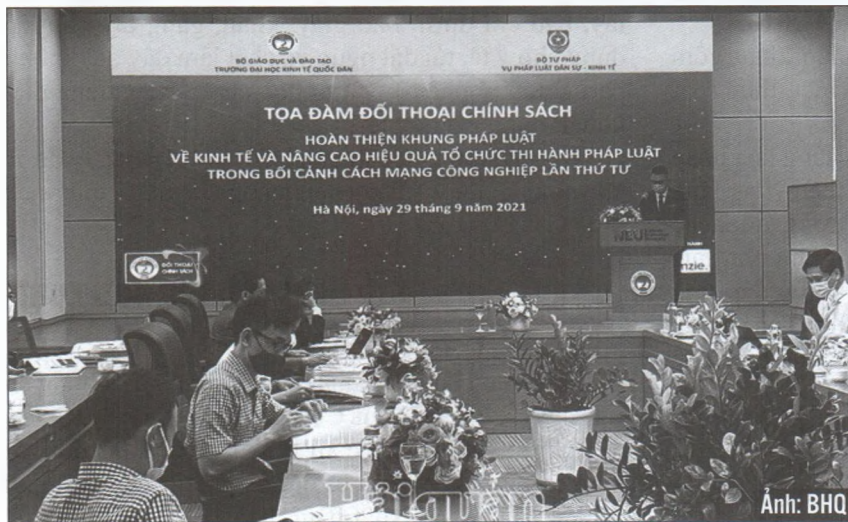

Hoàn thiện khung pháp lý điều chỉnh kinh tế số

Đây là nội dung trọng tâm tại Tọa đàm đối thoại chính sách "Hoàn thiện khung pháp luật về kinh tế số và nâng cao hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật trong bối cảnh cách mạng công nghiệp lần thứ tư" do Vụ Pháp luật dân sự - kinh tế (Bộ Tư pháp) phối hợp với Trường đại học Kinh tế quốc dân tổ chức ngày 29/9 tại Hà Nội.

► **Tiền Dũng**

Ảnh: BHQ

Báo cáo tham luận của Khoa Luật - Trường đại học Kinh tế quốc dân tại tọa đàm nhận định, thời gian qua, Việt Nam đã bước đầu hoàn thiện hệ thống pháp luật về DN khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, sở hữu trí tuệ, đầu tư kinh doanh thương mại điện tử... Các văn bản pháp luật được ban hành để điều chỉnh quan hệ của các chủ thể như Luật Giao dịch điện tử năm 2005; Luật Công nghệ thông tin năm 2006; Luật An toàn thông tin mạng năm 2015; Luật An ninh mạng năm 2018... đã tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình chuyên đổi số quốc gia và phát triển các sản phẩm, dịch vụ, mô hình kinh tế trên nền tảng số, kinh tế chia sẻ và hạn chế tối đa các nguy cơ xâm hại tới quyền và lợi ích hợp pháp của các bên liên quan. Dù vậy, môi trường pháp lý về kinh tế số nhìn chung còn bất cập, thiếu đồng bộ và còn có khoảng cách lớn giữa quy định pháp luật với thực thi

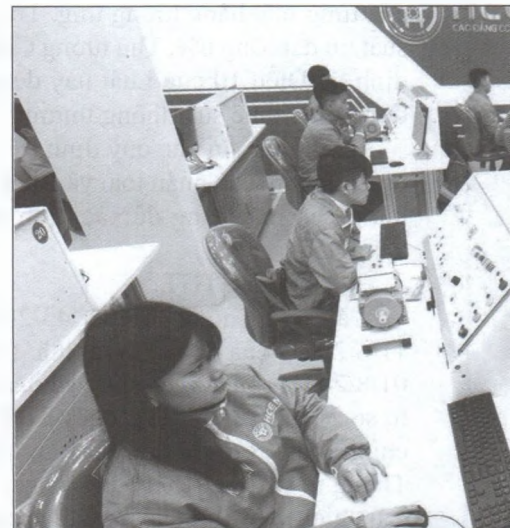
trong thực tế, thậm chí thường không theo kịp với tốc độ số hóa nhanh chóng của nền kinh tế.

Phân tích cụ thể hơn, PGS, TS Trần Văn Nam, Trường Khoa Luật - Trường đại học Kinh tế quốc tế đánh giá, mặc dù Việt Nam đã ban hành Luật An ninh mạng và chính thức có hiệu lực từ 1/1/2019, nhưng vẫn chưa có nghị định quy định chi tiết về bảo vệ dữ liệu cá nhân, nên thực tế chưa thực hiện triệt để bảo vệ thông tin người tiêu dùng. Đặc biệt là hiện vẫn chưa có cơ chế phối hợp với các nước trong việc trao đổi, chia sẻ các thông tin liên quan đến dữ liệu tính toán thuế phải thu của các DN thực hiện hoạt động kinh doanh theo mô hình kinh tế chia sẻ. Theo PGS, TS Trần Văn Nam, về nguyên tắc, các ngân hàng đều nắm được thông tin các khoản thanh toán, nhưng để xác định là không dễ, vì các khoản thanh toán phát sinh từ các giao dịch trên thị trường dịch vụ như

AirBnB; Uber; Grab... rất nhỏ lẻ, nên thu thuế qua ngân hàng là khó thực hiện. Do đó, phải bổ sung quy định đơn vị cung cấp dịch vụ môi giới thương mại điện tử đa quốc gia phải thành lập chi nhánh, hoặc có cơ quan đại diện tại Việt Nam thì mới được hoạt động.

Còn theo TS Lưu Hương Ly, Vụ Pháp luật dân sự kinh tế (Bộ Tư pháp), thời gian gần đây, tại Việt Nam đang nổi lên các giao dịch tiền ảo. Tuy nhiên, thực chất tiền ảo chỉ là ứng dụng đầu tiên của công nghệ Blockchain - công nghệ có tiềm năng ứng dụng trong vô số lĩnh vực mà một trong số đó chính là "hợp đồng thông minh" (Smart Contract) dựa trên công nghệ chuỗi khối. Mặc dù hợp đồng thông minh đã và đang được sử dụng trong nhiều lĩnh vực như tài chính, ngân hàng, chuỗi cung ứng, y tế, giao thông... nhưng vẫn còn rất mới mẻ tại Việt Nam và đặt ra hàng loạt các vấn đề liên quan đến bản chất pháp lý. Do đó, cần sửa đổi bổ sung hệ thống pháp luật về hợp đồng để điều chỉnh các hợp đồng thông minh. Ngoài ra, Luật Giao dịch điện tử năm 2005 chưa có quy định về việc giao kết và thực hiện hợp đồng thông qua sử dụng hệ thống thông tin điện tử, mà mới chỉ quy định tại Nghị định số 52/2013/NĐ-CP về thương mại điện tử.

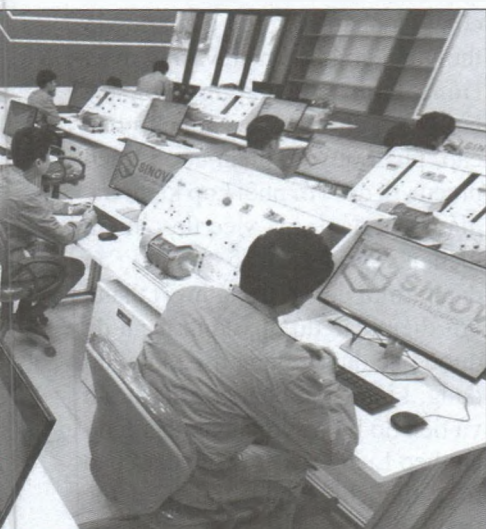
Theo PGS, TS Trần Văn Nam, để phát triển kinh tế số thời gian tới, Nhà nước cần sớm ban hành

Nguồn nhân lực chất lượng cao là yếu tố then chốt

chiến lược và quy hoạch quốc gia về chuyên đổi số, kinh tế số. Đồng thời, tiếp tục hoàn thiện hệ thống luật pháp theo yêu cầu hội nhập quốc tế và phát triển kinh tế số, tuân thủ theo các chuẩn mực quốc tế. Trong đó, việc ban hành Luật Bảo vệ thông tin cá nhân cần được xem là một ưu tiên, cũng như có quy định và cơ chế phù hợp để điều chỉnh hoạt động của các tổ chức, cá nhân, DN tương thích với nền kinh tế số. Bản thân các DN thuộc các ngành kinh tế cũng cần xây dựng và thực hiện các mục tiêu chiến lược chuyển đổi số phù hợp, nhằm đáp ứng với các điều kiện thị trường liên tục thay đổi.

Còn theo TS Lưu Hương Ly, để bảo đảm giá trị pháp lý của các giao dịch điện tử tự động nói chung và hợp đồng thông minh nói riêng, trong quá trình sửa đổi Luật Giao dịch điện tử năm 2005, cần nghiên cứu bổ sung thêm quy định về sử dụng hệ thống thông tin tự động trong giao dịch điện tử. Đồng thời, quy định rõ các điều kiện, tiêu chuẩn để chữ ký số được coi là chữ ký điện tử an toàn. Bên cạnh đó, Luật Giao dịch điện tử cũng cần đảm bảo giá trị pháp lý của chữ ký điện tử an toàn theo hướng: chữ ký điện tử an toàn có giá trị chứng cứ (các bên không phải chứng minh tính xác thực và tính toàn vẹn của chữ ký điện tử an toàn), trừ trường hợp có chứng cứ chứng minh ngược lại ■

t triển kinh tế số ở Việt Nam

Ảnh: TTXVN

Tim giải pháp vực dậy nền kinh tế sau đại dịch

Tại buổi tọa đàm do Văn phòng Quốc hội phối hợp Ủy ban Kinh tế của Quốc hội tổ chức ngày 27/9, nhiều giải pháp trọng tâm nhằm phục hồi kinh tế xã hội trong và sau đại dịch Covid-19 đã được các chuyên gia đề xuất.

Cụ thể, với “Chương trình tổng thể về phục hồi và phát triển kinh tế trong và sau dịch Covid-19”, TS Trần Thị Hồng Minh Viện trưởng Viện nghiên cứu quản lý kinh tế trung ương đề xuất ba giai đoạn để phục hồi kinh tế. Theo đó, giai đoạn 1 (từ nay đến quý I/2022) cần ưu tiên phòng chống dịch Covid-19 kết hợp với chính sách kinh tế vĩ mô (kể cả thúc đẩy giải ngân đầu tư công) để hỗ trợ DN trụ vững qua thời kỳ khó khăn và duy trì cải cách môi trường kinh doanh. Giai đoạn 2 (đến hết 2023) là thời điểm kiểm soát được dịch Covid-19 sẽ tiến hành nói lỏng chính sách kinh tế vĩ mô để kích cầu nền kinh tế và tạo thêm sức bật cho DN. Giai đoạn 3 được thực hiện sau năm 2023 với chủ trương bình thường hóa chính sách kinh tế vĩ mô, hướng tới củng cố nền tảng kinh tế và thúc đẩy cải cách thể chế kinh tế sâu rộng hơn.

Còn theo TS Cấn Văn Lực, chuyên gia kinh tế trưởng của Ngân hàng BIDV, ngoài việc khẩn trương thực hiện các gói hỗ trợ người dân, DN đã ban hành, Chính phủ xem xét đưa ra các gói hỗ trợ tiếp theo, mở rộng đối tượng tới tất cả lao động phi chính thức. Đồng thời, Ngân hàng Nhà nước tăng cường cho vay tái cấp vốn, tiếp tục linh hoạt hạn mức tăng trưởng tín dụng.

Đề xuất một số chính sách hỗ trợ cụ thể đối với DN, PGS.TS Bùi Quang Tuấn, Viện Kinh tế Việt Nam (thuộc Viện Hàn lâm khoa học xã hội Việt Nam) cho rằng, cần ban hành gói hỗ trợ mới cho DN sao cho “vừa đủ liều lượng, vừa đúng và trúng đối tượng”. Gói hỗ trợ gồm gia hạn, khoan nợ cho các DN, nhất là ở khu vực dịch vụ; miễn, giảm thuế, lùi thời gian đóng bảo hiểm xã hội trong thời gian dịch bệnh. Cùng với đó, cơ cấu lại các khoản nợ, khoan trả lãi tiền vay, không tính vay quá hạn cho các DN.

Đồng tình với những đề xuất của các chuyên gia, Chủ tịch Quốc hội Vương Đình Huệ tán thành sự cần thiết phải có một chương trình tổng thể phục hồi kinh tế trong và sau đại dịch, có sự phân chia giai đoạn cụ thể để có chính sách phù hợp. Theo đó, Ủy ban Thường vụ Quốc hội giao Chính phủ tính toán các biện pháp tiếp tục hỗ trợ người dân, DN cả về chính sách tài khóa và tiền tệ theo hướng cân bằng hơn.

Minh Huệ